

Etablering af konsortie om udvikling og udbud af Kombineret Ungdomsuddannelse.

1. Baggrunden for kombineret ungdomsuddannelse

Med den politiske aftale om "Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser", blev det vedtaget at indføre en ny uddannelse, Kombineret ungdomsuddannelse.

Den politiske aftale beskriver intentionen med kombineret ungdomsuddannelse, som *"et beskæftigelsesrettet kompetencegivende ungdomsuddannelsesstilbud til de 15-24-årige, der ikke har de nødvendige faglige, sociale eller personlige kompetencer til at gennemføre en erhvervs- eller en gymnasial uddannelse. Eleverne kan også opnå grundlag for videre kompetencegivende uddannelse"*.

Tidligere i samme politiske aftale, er beskrevet, hvordan produktionsskolernes rolle skal styrkes i forhold til unge, der ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en ungdomsuddannelse. *"Produktionsskolerne skal i vidt omfang forestå eller indgå i de lokale institutionssamarbejder, der skal udbyde Kombineret Ungdomsuddannelse. Desuden skal skolerne på hidtidige vilkår tilrettelægge eller medvirke til erhvervsgrunduddannelse, produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse, ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og aktiveringsforløb."*

Den kombinerede ungdomsuddannelse indføres samtidig med reform af erhvervsuddannelserne, hvor der som led i reformen indføres adgangsbegrænsning. Der er dermed en række af de unge, som tidligere har påbegyndt en erhvervsuddannelse, som ikke længere vil være i stand til at blive optaget direkte på en erhvervsskole¹. Målgruppen for kombineret ungdomsuddannelse er derfor defineret som unge der er motiverede for uddannelse, men som i dag påbegynder uden realistisk mulighed for at gennemføre. Det vil sige det er unge (under 25 år med afsluttet 9 eller 10. klasse, med svage faglige, sociale eller personlige forudsætninger, som ikke

¹ Rundspørge mellem flere erhvervsskoler i hovedstadsområdet viser, at på en række uddannelser vil omkring 18% ikke kunne blive optaget på grund af det kommende krav om 2 i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve.

vurderes at være eller kunne blive vurderet uddannelsesparate til ungdomsuddannelse). Da der er en folkeskolereform i gang og på vej, vil denne udfordring blive mindre når folkeskolereformen er slået helt igennem, men indtil dette sker, vil der være et gab mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Dette gab, skal kombineret ungdomsuddannelse bidrage til at udfylde. Gabet kan dog kun delvist udfyldes af KUU, idet der er begrænsning på hvor mange der må optages på KUU om året.

Den kombinerede ungdomsuddannelse er defineret til 20 udbudsområder, som er defineret ud fra de geografiske områder (kommuner) der dækkes af de forskellige ungdomsuddannelses vejledninger (UU-er). De geografiske områder er dermed ikke valgt ud fra de forventede deltagende institutioners sædvanlige samarbejder og normale opland. Det betyder fx at for udbudsområde 16 (som dækker UU Syd og UU Vestegnen), er der produktionsskoler, som både har afdelinger i området og uden for området. Tilsvarende har adskillige erhvervsskoler også afdelinger i området og uden for området.

Det er ligeledes defineret hvilke typer institutioner der kan indgå i samarbejdet om kombineret ungdomsuddannelse.

- 1) Institutioner, der udbyder erhvervsuddannelser.
- 2) Institutioner, der udbyder højere forberedelseksamen.
- 3) Institutioner, der udbyder almen voksenuddannelse.
- 4) Institutioner, der udbyder arbejdsmarkedsuddannelser.
- 5) Institutioner, der udbyder skibsassistentuddannelsens grundmodul.
- 6) Institutioner, der udbyder erhvervsfiskeriets grundkursus.
- 7) Produktionsskoler.
- 8) Efterskoler.
- 9) Husholdnings- og håndarbejdsskoler.
- 10) Folkehøjskoler.
- 11) Daghøjskoler.
- 12) Kommunale ungdomsskoler.

En konstruktion, hvor mange forskellige typer og størrelse af institutioner skal indgå i et forpligtende samarbejde, indeholder en række potentielle

indbyggede modsætninger og konflikter. I udbudsområde 16 er der fx. 4 erhvervsskoler, to VUC-er som også udbyder HF, 6 produktionsskoler for blot at nævne nogle få af de mulige aktører.

2. Opstart af samarbejdet

Etableringen af konsortier til ansøgning om udbud af kombineret ungdomsuddannelse er opstartet på forskellig måde i områderne. I udbudsområde 16 er det UU er der tog kontakt til en erhvervsskole, og spurgte om de ville indgå i samarbejdet. I område 20 (København m.m.) var det kommunen der tog initiativ til at samle nogle potentielle aktører, herunder UU. UU kontaktede derfor CPH WEST på grund af samarbejdet i UddX for at drøfte vores tilgang til opgaven. Dette medførte møder og udveksling af oplysninger om fx beskæftigelsesanalyser for områderne, til gensidig inspiration. Den forskellige indgangsvinkel bidrog også til at se opgaven fra andre vinkler og dermed kvalificere løsningen af opgaven. Dette svarer til præfasen i eksperimenthjulet.

Efter det indledningsvise initiativ fra UU, som også gav en potentiel samarbejdspartner i Vestegnens HF- og VUC, var der enighed om at arbejde videre med etablering af et konsortium. UU-erne bidrog til vurdering af elevgruppen og hvilke partnere de anså for at være relevante. I denne fase blev en række mulige partnere ikke kontaktet, da der var ønske om at have et konsortium der ikke var for stort med for mange forskellige partnere.

Der blev taget en indledningsvis kontakt til to produktionsskoler, som var kendt via tidligere samarbejder. Derudover kontaktede CPH WEST de øvrige erhvervsskoler i området, og VUC kontaktede det andet VUC i området.

Efter disse kontakter var det klart, at forskellige skoler og skoleformer havde forskellige interesser og eksisterende samarbejder.

På erhvervsskolerne var der to forskellige retninger. Skoler der fokuserede entydigt på at være en ren fagskole for deres professioner og brancher, og skoler som havde en tilgang om at bidrage med KUU som potentiel fødekæde til EUD og som bredere samfundsmæssig opgave.

VUC-erne havde en eksisterende aftale om hvilke kommuner de dækkede, så der var ikke ønsker om deltagelse i konsortiet, andet end at eksisterende områder og samarbejder kunne bevares.

Produktionsskolerne havde mere varierede ønsker, men enedes om at to af skolerne kunne repræsentere de øvrige i det fremtidige arbejde med at etablere et konsortium.

På denne måde blev konsortiet etableret med to EUD, et VUC og to produktionsskoler, men med samarbejde og bidrag bredt i og fra de enkelte skoleformer.

På denne baggrund kunne konsortiet konsolideres i en styregruppe, hvor øvrige indgik i netværkssamarbejde, og opgaven med at klargøre en ansøgning kunne påbegyndes. Forud for dette skulle der dog ligge samarbejdsaftaler m.m.

Der er meget stor forskel på de deltagende institutioner. For produktionsskolerne vil en potentiel aktivitet på 20 årselever på KUU betyde meget i skolens samlede volumen (måske 1/5), hvorimod det på en større erhvervsskole udgør under 1% af det samlede volumen.

En del af afklaringen om samarbejdet gik også på hvilken institution der skulle være tovholderskole, dvs, forankre KUU-samarbejdet rent administrativt.

Fra CPH WESTs side lå der et ønske om at det skulle forankres hos CPH WEST, men der var der også en produktionsskole som havde ambitioner om det. KUU var jo beskrevet en del af produktionsskolernes styrkede rolle.

Der blev dog hurtigt en konsensus om, at det skulle være CPH WEST, da der var størst tilslutning til denne løsning, idet CPH WEST også havde erfaring som administrativcenter for andre institutioner. Tillige besad CPH WEST den nødvendige kapacitet til at beskrive samarbejdet og skrive samarbejdsaftaler. Et væsentligt argument i denne sammenhæng var, at CPH WESTs administrative center ikke måtte generere overskud, så der kunne lægges låg på den frygt der måtte være for at det blot var et spørgsmål om at trække et overskud hjem til CPH WEST.

Efterhånden som processen skred frem blev det klart, at den administrative opgave var noget større end man på produktionsskolerne oprindeligt havde forventet. Og det blev derfor i processen udtalt, at "ingen af produktionsskolerne havde den nødvendige administrative kapacitet til at løfte denne opgave". Tilsvarende har kommunen i udbudsområde 20 været nødt til at lægge pres på institutionerne for at få tovholderrollen på plads. Og i udbudsområde 17 blev der ikke indsendt nogen ansøgning, idet man gerne ville samarbejde om KUU, men ingen ønskede at påtage sig opgaven som tovholderskole.

3. Samarbejdsaftalens udfordringer

Som det allerede fremgår, så er det vidt forskellige institutioner der indgår i samarbejdet om udbud af KUU. Det kan som nævnt ses på størrelsen af institutionerne og dermed betydningen for dem.

Men der er også en række andre områder, hvor forskellighederne kommer til udtryk.

Synet på eleverne er forskelligt. Yderpunkterne er den snævert fag-faglige vinkel fra erhvervsskolerne, til produktionsskolernes ønske om at bidrage til den enkeltes personlige udvikling. KUU lægger sig mellem disse to yderpunkter, da den personlige udvikling skal skabe grundlag for nogle faglige kvalifikationer. Dermed er der også forskel på hvordan skolerne mente forløbene skulle tilrettelægges, og på holdningen til omfanget af vejledning og støtte.

Da det er en erhvervskompetencegivende uddannelse, kræver den også samarbejde med virksomheder. Det fremgik i denne del af processen, at der er forskel på samarbejdet med virksomheder. Erhvervsskolerne har et bredt og systematiseret samarbejde med mange virksomheder om indgåelse af traditionelle uddannelsesaftaler. Over for dette står produktionsskolerne, som har et tættere og mere socialt motiveret samarbejde med et begrænset antal virksomheder. Ofte er det forankret om EGU. Igen er behovet et sted mellem de to yderpunkter, da der skal etableres en del samarbejder til eleverne, og virksomhederne skal udvise en grad af socialt ansvar ved at være villige til at tage lidt svagere elever ind end de er vant til.

Indholdet i undervisningen mellem institutionerne adskiller sig også på grund af det forskellige fokus på faglighed overfor personlig udvikling. Men ud fra målgruppen blev sammenhængen defineret. Eleverne skulle have de nødvendige fag for at kunne optages på EUD eller andre uddannelser, og hvis eleverne skulle falde fra (positivt frafald) til en ordinær EUD, så skulle de have nogle af de nye fag der indgår på grundforløb i EUD fra august '15. Det blev dermed også tydeligere hvad de enkelte institutionstyper kunne bidrage med.

Måden at tænke økonomi viste sig også at være en udfordring.

Taksameteret til KUU er meldt ud som én samlet takst. Ud fra denne skal der så fordeles til administration, vejledning, undervisning og øvrig drift. Det svarer ikke til systemet på nogen af de øvrige uddannelser. Og selv om alle er klar over hvad en årselev svarer til, så er der stor forskel på om man er vant til at arbejde med takster pr uge (ud fra at mange kompetencegivende fag er defineret som et antal ugers undervisning), eller om man er vant til at regne med takster pr. time. Det er dog en enkel (regne)øvelse at omsætte dette, så begge dele fremgår. Fordelingen var til gengæld mere vanskelig.

Der hvor der var fælles holdning, og dermed grundlag for samarbejde, var holdningen til at udgangspunktet skulle være eleverne. Ud fra dette blev eksempler på forløb skitseret, og med dette som omdrejningspunkt blev udbud af forløb og samarbejdsaftale beskrevet. Ved at beskrive, og så vende tilbage og skitsere en anden elevs mulige forløb, blev beskrivelserne i flere omgange kvalificeret og udbygget.

4. Erfaringer

Det forudgående kendskab til hinanden gennem de etablerede netværk hjalp under arbejdet. Samtidig bidrog organiseringen i en styregruppe og en gruppe hvor produktionsskolerne samarbejdede til at lette beslutningsprocesserne. De to skoler der repræsenterede de øvrige i konsortiet ønskede i øvrigt ikke selv at udbyde forløb i første omgang, derfor kunne de let accepteres af de øvrige produktionsskoler uden at der kunne være tvivl om hvorvidt de varetog egne interesser eller produktionsskolernes interesser generelt.

Muligheden for sparring med et andet udbudsområde bidrog til at kvalificere processen og resultatet. Dette havde været muligt under alle omstændigheder, men i sådanne samarbejdsprocesser tager det ofte tid at lære hinanden at kende og opbygge det nødvendige tillidsforhold, hvilket er nødvendigt for at kunne tale åbent og frit.

Med så mange og forskellige aktører, er det vigtigt at holde fokus på det egentlige formål – elevernes uddannelse.

Derudover skal man være villig til at stille spørgsmål til egen institutions sædvanlige praksis og tænke ud over denne.

8.1. Formål og titel

Kombineret Ungdomsuddannelse tilrettelægges som en 2-årig beskæftigelsesrettet kompetencegivende ungdomsuddannelse, der endvidere vil give grundlag for videre uddannelse.

Kombineret Ungdomsuddannelse understøtter tilegnelsen og udviklingen af elevens faglige, personlige og almene kompetencer samt forståelse for at indgå på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Formålet er, at løfte elevernes grundlag for efterfølgende beskæftigelse i forhold til et lokalt/regionalt arbejdsmarked, således at de bliver relativt bedre end øvrige ufaglærte uden en ungdomsuddannelse. Kombineret Ungdomsuddannelse kan tillige forberede til fortsat – primært erhvervsrettet – uddannelse, hvis

eleverne undervejs i uddannelsen udvikler sig i en retning, hvor ordinær ungdomsuddannelse synes realistisk.

Unge, der har gået på Kombineret Ungdomsuddannelse vil kunne blive optaget på en kompetencegivende uddannelse på linje med øvrige elever, såfremt de opfylder adgangsbetingelserne.

Uddannelsens fleksible opbygning og lokale tilsnit gør det muligt at orientere uddannelsen mod regionens lokale arbejdsmarked og beskæftigelsesmuligheder, da målgruppen typisk er mindre mobil end andre grupper på arbejdsmarkedet.

En afsluttet Kombineret Ungdomsuddannelse giver titlen erhvervsassistent inden for et nærmere bestemt jobområde.

8.2. Målgruppe

Kombineret Ungdomsuddannelse er et tilbud til unge, som er motiverede for uddannelse, men som i dag enten påbegynder en erhvervsuddannelse uden realistisk mulighed for at kunne gennemføre, benytter sig af ikke-kompetencegivende tilbud eller slet ikke er i uddannelse.

Kombineret Ungdomsuddannelses målgruppe er unge med afsluttet 9. eller 10. klasse (eller tilsvarende) under 25 år med svage faglige, sociale eller personlige forudsætninger, som enten ikke er eller ville kunne blive vurderet uddannelsesparat til erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse.

Kombineret Ungdomsuddannelse er dermed ikke tiltænkt elever, der har de faglige, sociale eller personlige forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse; ej heller elever som blot er uafklarede i forhold til, hvilken erhvervsuddannelse eller gymnasiale ungdomsuddannelse, der er den rigtige for dem. Kombineret Ungdomsuddannelse er ligeledes ikke tiltænkt unge, som vurderes at være umotiverede i forhold til at gennemføre en uddannelse.